

Liberalernas Vision för Västernorrland 2040: Frihet, Framåtanda och Fler Möjligheter

Vi Liberaler står för varje människas rätt att leva fritt och forma sitt eget liv. Oavsett din bakgrund eller dina startförutsättningar ska du kunna nå dina drömmar. Vi tror på individens förmåga och rätten att bestämma och ta ansvar över sitt eget liv. Samhället ska ge det stöd som behövs för att varje person ska kunna utveckla sin fulla potential. Därför är utbildning och sociala frågor centrala för oss. Ett stödjande samhälle ska inte fatta beslut åt dig, om det inte är absolut nödvändigt.

Västernorrland har fantastiska resurser, både i form av engagerade människor och rik natur. Vi är en stark region, och det är dags att staten ser och tar tillvara på det vi har att erbjuda, både i våra städer och på landsbygden.

Vi Västernorrlänningar vet att detta är en underbar plats att bo på. Vi vill att det ska bli ännu bättre och att vi ska bli fler. Det når vi genom att samarbeta för en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling i hela regionen.

Tillsammans skapar vi framgång. Vi ser framtiden an med tillförsikt – och vi Liberaler vill vara med och forma den!

Vård & Omsorg: När du behöver det som mest

Vårt mål för sjukvården i Västernorrland är enkel: Rätt vård, i rätt tid, på rätt plats. Patienten ska alltid stå i centrum och ha inflytande över sin vård. Det innebär att vi vill stärka patientens röst, erbjuda valfrihet och en mångfald av vårdalternativ.

Idag upplever vi att vården i länet har för mycket administration och för lite direkt vård, vilket kan sänka kvaliteten. Det accepterar vi inte. Vården i Västernorrland ska utgå från dig.

Det ska vara lätt att få kontakt med vården när du är orolig, få snabb hjälp av rätt instans och ha en trygg kontinuitet med samma vårdkontakter.

Sjukhus och slutenvård Vi vill modernisera sjukhusstrukturen med individen i fokus. Liberalerna kommer alltid att arbeta för en sjukhusstruktur som ger dig bra, säker och tillgänglig vård, oavsett var i länet du bor. Därför anser vi att

det finns skäl att behålla tre sjukhus i länet i olika former. Vi vill fokusera på framtiden och anpassa vården efter nya behov, tekniker och kompetenser.

Ambulanssjukvården har utvecklats enormt, från att bara transportera till att vara en avancerad mobil mottagning. Denna utveckling måste fortsätta, eftersom behandlingen börjar redan när ambulansen kommer, inte först på akuten.

Liberalerna vill:

1. **Hålla vårdgarantin** inom alla områden så att ingen behöver vänta för länge på vård.
2. **Anställa fler vårdbiträden** för att avlasta sjukvårdsutbildad personal, så att de kan fokusera på det de är bäst på. Fler händer i vården, på rätt plats.
3. **Minska regionens administration** för att frigöra mer resurser direkt till vården.

Psykisk ohälsa: Lättare att få hjälp i tid Psykisk ohälsa är idag den vanligaste orsaken till sjukskrivning i Sverige. Medan vår fysiska hälsa förbättras, ökar den psykiska ohälsan. Både kvinnor och män drabbas, men på olika sätt. Kvinnor rapporterar ofta stress, ångest och sömnproblem, medan självmordsfrekvensen är högre bland män. Det måste bli lättare att få hjälp med psykiska problem, och att få den hjälpen i tid.

Att stärka den psykiska hälsan är ett gemensamt ansvar i samhället. Samverkan med kommuner och civilsamhället är viktiga beståndsdelar i det arbetet för att ingen – och särskilt inte barn - ska falla mellan stolarna, utan få stöd och hjälp i tid när det behövs.

Liberalerna vill:

1. **Satsa mer på psykiatrin**, särskilt inom primärvården, för att ge personcentrerad vård i tid.
2. **Fokusera på barn- och ungas psykiska hälsa** genom att utöka konceptet med "barn- och ungdomsentrén" till fler platser i länet. Detta är en lättillgänglig öppenvårdsmottagning, både fysiskt och digitalt.
3. **Att det ska finnas minst en beroendeenhet** i Västernorrland för att möta behovet av missbruksvård.

4. **Öka andelen vård i hemmet** även för personer med psykisk ohälsa, som ett alternativ till slutenvård. Dessa specialistpsykiatriska omvårdnadsteam (SPOT) ska finnas i alla Västernorrlands kommuner.

Primärvården: Din nära hälsocentral Hälsocentralen ska vara din naturliga första kontakt med vården. Idag söker dock många akutsjukvård istället, eftersom den upplevs mer tillgänglig. En välutvecklad primärvård är därför en topprioritet för Liberalerna. Det ger högre vårdkvalitet och bättre resursanvändning, eftersom det är dyrt att ha patienter på akuten eller hos specialister när de egentligen skulle kunna få hjälp på hälsocentralen.

Liberalerna anser att mer resurser till primärvården är avgörande för att klara både sjukvårdens utmaningar och regionens ekonomi och vi vill utveckla uppdraget gällande förebyggande vård, t ex genom fler screeningar för att fånga upp sjukdomar i ett tidigt skede och minska behovet av avancerad sjukvård.

Liberalerna vill:

1. **Öka tillgängligheten och öppettiderna** på länets hälsocentraler.
2. **Påskynda digitaliseringen** för att göra vården mer tillgänglig, som ett komplement till, inte ersättning för, fysiska möten.
3. **Förverkliga husläkarreformen** på riktigt, så att alla får en fast vårdkontakt.
4. **Se till att allmänspecialister har rimliga patientmängder.**
5. **Satsa på modernisering och effektivisering** för att varje patient ska få rätt vård på rätt plats i rätt tid.

Jämställd och jämlik vård: Frihet och rättvisa för alla Vården måste se hela människan. För att uppnå jämlik och jämställd vård krävs krafttag mot fördomar och okunskap som leder till negativ särbehandling. Många med funktionsvariationer upplever utanförskap. Liberalerna vill att alla ska få lika bra vård och behandling. Vårdpersonal ska få tillräcklig utbildning för att bemöta alla med respekt, oavsett kön, sexuell läggning, funktionsvariation eller etnisk bakgrund. Alla ska känna sig trygga i vården.

Liberalerna vill:

1. **Utveckla mödra- och förlossningsvården** genom teknik och samverkan.

2. **Ta kvinnors hälsa på allvar** genom alla livets skeden, med bättre vård vid t.ex. samlagssmärta, förlossningsskador, förlossningsdepressioner, inkontinens och klimakteriebesvär.
3. **Förbättra sjuktransporterna** genom att se över och eventuellt omförhandla avtal för bättre kvalitet.
4. **Ge rätt till mammografi** även efter 74 års ålder.
5. **Screening för prostatacancer** ska erbjudas alla män från att de fyllt 50

Kroniker och multisjuka: Samordnad och trygg vård Alla som är kroniskt sjuka eller har flera sjukdomar ska känna sig trygga med att få bra och regelbunden vård med en fast vårdkontakt. Vården behöver bli bättre på att se hela människan, mer holistiskt, vilket ibland brister i dagens specialiserade sjukvård.

Liberalerna vill:

1. Att **kroniker ska ha en personlig vårdkontakt** som samordnar hela vårdbehovet, så att de slipper upprepa sin sjukdomshistoria vid varje besök.
2. **Införa vårdteam i alla kommuner** för att ge kroniker och multisjuka nära vård med bättre tillgänglighet och kompetens, särskilt inom äldreården.
3. **Erbjuda fri vaccinering** mot TBE och bältros för multisjuka och personer över 60 år.

Arbetsmiljö: En attraktiv arbetsplats i Region Västernorrland Regionen är inte bara vårdgivare, utan också en stor arbetsgivare med över 5000 årsarbeten. Arbetsvillkoren inom sjukvården har länge varit en utmaning. Liberalerna menar att vi måste satsa på vårdens personal, som till stor del är kvinnor. Det kräver gott samarbete mellan arbetsgivare och fackförbund, samt ett starkt och nära ledarskap.

Liberalerna vill:

1. **Minska administrationsbördan** för vårdpersonal. Tiden för vårddokumentation behöver minska, så att mer tid kan läggas på patienterna.
2. **Modernisera Region Västernorrlands lönepolicy** med individuell, väl underbyggd lönesättning som möjliggör lönekarriärer.

3. **Ta fram en långsiktig plan** för att minska beroendet av stafettpersonal. Planen ska inkludera satsningar på arbetsmiljö och kompetensutveckling för befintlig personal.
4. **Öka antalet undersköterskor** på länets vårdavdelningar för att sjuksköterskornas kompetens ska användas optimalt.
5. **Anställa fler vårdbiträden**, så kallad patientnära servicepersonal.

Folkhälsa: Förebyggande arbete för ett friskare län Västernorrland har tyvärr en hög andel barn med övervikt och fetma, och många dödsfall kopplade till hjärt- och kärlsjukdomar. Detta måste vi ta på största allvar. Förebyggande vård är nyckeln till en friskare befolkning. Ett aktivt och långsiktigt folkhälsoarbete innebär att ständigt arbeta med att främja hälsa i länet.

Liberalerna vill:

1. **Upprätta och förstärka avtal mellan primärvård, kommunernas socialtjänst och förskolor** för att säkerställa familjecentraler i länet. Vårt mål är minst en familjecentral i varje kommun. Detta stärker föräldraskapet, särskilt i områden med sociala utmaningar.
2. **Lyfta fram och ge mer resurser till ungdomsmottagningarna** för att utöka öppettider och tillgänglighet, i samarbete med Barn- och ungdomsentrén, för att möta ungdomars behov.

Regional utveckling, företagande och innovation: Drivkraft för tillväxt Innovation och drivkraft har alltid varit Västernorrlands styrka. Här finns många framgångsrika entreprenörer inom olika branscher. Från Västernorrland når vi hela världen, med globala förutsättningar och idéer. Regionens tillväxt beror på att våra företag får möjlighet att konkurrera globalt. Det kräver en tydlig, kreativ och långsiktig strategi för näringslivets utveckling, där bra idéer kan växa. Offentliga innovationsmedel ska riktas dit de gör mest nytta för tillväxt och samhällsnytta.

Region Västernorrland har nu ansvaret för den regionala utvecklingen. Det innebär att regionens politiker, i samarbete med andra aktörer, ska skapa de bästa förutsättningarna för hållbar tillväxt och ett framgångsrikt näringsliv.

Vi Liberaler anser att ambitionerna och drivkraften i regionala frågor måste öka. Idag finansieras satsningar främst med statliga medel (1:1-anslag) för projekt och företagsstöd. Liberalerna menar att regionen borde öka sina egna

anslag inom detta område, med särskilt fokus på att förverkliga den regionala utvecklingsstrategin, smart specialisering och satsningar som når ut till fler människor och grupper än idag. En samlat regionalt arbete för att öka inflyttningen till Västernorrland, särskilt av personer inom bristyrken, behöver också ske.

Västernorrland måste vilja mer! Det finns massor att utveckla, och vi har ingen tid att förlora!

Klimat och miljö: Ansvar för vår framtid Vårt län har både historiska miljöproblem att hantera och stora möjligheter att bidra med grön energi för framtidens behov. Vi Liberaler i Västernorrland vill förstärka länets möjligheter att aktivt bidra till de åtgärder som krävs för att möta klimat- och miljöutmaningarna på ett hållbart sätt.

Liberalerna vill:

1. **Fortsätta förstärka arbetet med att åtgärda gamla miljösynder**, som kvicksilvertunnor i havet och giftig industrimark. Detta kräver ett förstärkt samarbete med Länsstyrelsen och Naturvårdsverket.
2. **Skapa en regional klimatfond**. Syftet är att göra det enklare och snabbare att utveckla det regionala gröna arbetet. Fonden ska kunna användas för samarbeten mellan Mittuniversitetet, regionen, entreprenörer och företag.

Forskning & Innovation: Kunskap bygger framtiden Framtidens lösningar bygger på kunskap, forskning och innovation. Mittuniversitetet är Västernorrlands universitet, och dess utveckling är högt prioriterad för Liberalerna. Dessutom finns andra viktiga forsknings- och innovationsmiljöer, både privata och offentliga. Det är viktigt för Västernorrland att ta vara på och skapa synergier som stärker vårt län.

Liberalerna vill:

1. **Stödja Mittuniversitetets utveckling**, både som lärosäte och dess forskningsmiljöer. Särskilt viktigt är att stärka samarbetet mellan universitetet, näringslivet och offentliga aktörer för att öka antalet gemensamma forskningsprojekt och näringslivets investeringar i forskning och innovation.
2. **Verka för fler utbildningsplatser** vid Mittuniversitetet, och att fler utbildningar genomförs på campus istället för enbart på distans.

Företagande & Utbildning: Västernorrlands tillväxtmotor Företagarna är Västernorrlands viktigaste motor för tillväxt. De skapar jobb, skatteintäkter och bidrar till regionens utveckling. Liberal politik är företagarpolitik. Bra idéer ska inte fastna i byråkratin, och ökad konkurrens på lika villkor är bra för konsumenterna och skapar fler företag och arbetstillfällen.

Liberalerna vill:

1. **Konkurrensutsätta offentliga verksamheter** när det bidrar till ökat engagemang och minskade kostnader för samhället.
2. **Fortsätta satsa på fler kvinnliga entreprenörer**, och se till att företagsstöd fördelas rättvist mellan kvinnor och män. Jämställdhetsintegrering är ett viktigt verktyg i vår region.
3. **Involvera näringslivet mer i kompetensförsörjningsarbetet**. Det behövs fler praktikplatser, mer stöd till handledare och fler branschspecifika utbildningar.
4. Att Västernorrland, genom god och gemensam planering mellan kommunerna, ska kunna **erbjuda bra industrimark** och ha snabba och säkra processer för etablering och utveckling av nya verksamheter.

Kultur & Turism: Berikar livet och ekonomin Kultur är viktigt för avkoppling, underhållning och för att förstå vad det innebär att vara människa. Det stärker empati, demokratiska värderingar och har bevisat positiv effekt på människors hälsa. Kultur stimulerar kreativitet och intellektuell förmåga. Vi vill fortsätta satsa på konst, musik, film, teater och dans i länet. De fria kulturutövarna är viktiga och samarbetet med dem ska utvecklas.

Liberalerna vill:

1. **Säkerställa att alla barn i länet**, oavsett bakgrund eller bostadsort, får ta del av en mångfald av kultur. Scenkonst Västernorrland ska få ansvar för att samordna kultur i skolan, så att alla grundskoleelever får kulturupplevelser minst en gång.
2. **Införa "Kultur på recept"**. Forskning visar att kulturupplevelser kan rehabilitera, särskilt patienter med stress, ångest, depression eller social isolering. Liberalerna vill att detta implementeras i hälso- och sjukvården.
3. **Stödja kulturella och kreativa näringar**, eftersom de bidrar både till ett rikare kulturliv och till hållbar tillväxt i Västernorrland.

4. **Prioritera fisketurismen och den inhemska fiskenäringen** före storskaligt trålfiske. Fisket i älvar och insjöar behöver också utvecklas, t.ex. genom fler fiskvandringvägar.

Infrastruktur & Kommunikation: Frihet att resa och jobba Friheten att leva handlar också om friheten att kunna resa. I Västernorrland är bilen idag en nödvändighet för många. Samtidigt är det viktigt att minska resandets miljöpåverkan. En modern och fungerande kollektivtrafik är därför avgörande. Tillgång till nationella och internationella kommunikationer är mycket viktigt för både näringsliv och privatpersoner. Västernorrland har för länge prioriterats ner vid nationella satsningar. Detta måste upphöra. Kvaliteten på vägar, järnvägar och annan infrastruktur i länet måste höjas kraftigt.

Det enklaste sättet att minska resandet är att göra resan onödig. Att kunna sköta sitt jobb, gå en webbutbildning eller koppla upp sitt företag mot internationella marknader från hemmakontoret minskar behovet av att resa. För att detta ska vara möjligt i hela Västernorrland krävs en robust digital infrastruktur med utbyggd bredbandskapacitet.

Liberalerna vill:

1. **Att ett dubbelspår byggs snarast** längs hela Ostkustbanan. Ett dubbelspår mellan Stockholm och Sundsvall-Härnösand främjar transporter och utveckling i hela länet.
2. **Påskynda utvecklingen av logistiklösningar** i länet för att optimera och miljöanpassa kombinationen av olika trafikslag.
3. **Satsa på internationella avgångar**, till exempel direktflyg till Frankfurt eller Köpenhamn från Västernorrland.
4. **Se hela länet som en arbetsmarknad.** Med tanke på pandemin har vi sett att många yrken kan delvis utföras digitalt. Länet behöver bättre infrastruktur som gör det möjligt att pendla sträckor på 5–10 mil utan bil, till rimlig kostnad och med god tillgänglighet.
5. **Fortsätta utbyggnaden av bredband** i hela Västernorrland. Bredband är idag en självklar del av en hållbar infrastruktur och en förutsättning för en levande landsbygd.

Kollektivtrafik – Din Tur: Ett enklare val Kollektivtrafiken ska utformas så att den är enkel, bekväm, ekonomisk och ett självklart val framför bilen. Utmaningen är störst utanför tätorterna, där kollektivtrafiken ofta upplevs som krånglig och tidskrävande.

Liberalerna vill:

1. **Att arbetspendling ska styra** regionens kollektivtrafikplanering.
2. **Sträva efter enhetspriser** inom respektive priszon, lågpris under mindre frekventa restider, samt barn-, ungdoms- och pensionärspriser. Dessutom, plustrafik med flexibla hållplatser. Vi hoppas att dessa förbättringar ska minska bilåkandet och öka bussåkandet, till nytta för alla, även de som bor utanför tätorterna.

God ekonomisk hushållning: Ansvar för regionens pengar För att sjukvården och regionens övriga verksamheter ska kunna ha en långsiktigt stabil och positiv utveckling, krävs god kontroll över ekonomin och ett politiskt ledarskap som vågar prioritera rätt. Liberalerna kommer inte att äventyra regionens ekonomi.

Liberalerna vill:

1. **Att Region Västernorrland ska ha en god ekonomisk hushållning** och en ekonomi i balans.
2. **Inte höja den regionala skattenivån.**
3. **Minska den regionala administrationen** för att öka resurserna direkt till vården.